

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 94/2024-10

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného Andrejom Balážikom, advokátom, Lachova 32, Bratislava, proti uzneseniu Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Bratislave II, obvodného oddelenia Podunajské Biskupice ČVS: ORP-493/PB-B2-2023 z 30. septembra 2023 a uzneseniu Okresnej prokuratúry Bratislava II č. k. 1Pn/564/23/1102-8 z 2. novembra 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 10. januára 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) rozhodnutiami označenými v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje zrušiť napadnuté uznesenia a vec vrátiť na ďalšie konanie, priznať mu finančné zadosťučinenie 2 000 eur a náhradu trov konania.

II.

Skutkové východiská

2. Okresné riaditeľstvo prijalo 15. marca 2023 trestné oznámenie sťažovateľa vo veci podozrenia zo spáchania úmyselného prečinu neoprávneného podnikania podľa § 251 ods. 1 Trestného zákona, ktorého sa mali dopustiť [REDACTED] ako spoločníčka [REDACTED] a [REDACTED] tým, že od 28. apríla 2020 najneskôr do 15. marca 2023 v priestoroch dielne nachádzajúcej sa na pozemku rodinného domu vykonávajú podnikateľskú činnosť aj napriek tomu, že s touto činnosťou nesúhlasí druhý spoločník uvedenej spoločnosti a zároveň jej konateľ [REDACTED] (sťažovateľ, pozn.).

3. Uznesením okresného riaditeľstva z 26. mája 2023 bola vec odovzdaná Okresnému úradu Bratislava na prejednanie priestupku na úseku podnikania, pretože nie je dôvod na začatie trestného stíhania alebo na postup podľa § 197 ods. 2 Trestného poriadku. Uznesenie o odovzdaní veci bolo na základe sťažnosti sťažovateľa zrušené uznesením okresnej prokuratúry z 22. júna 2023 z dôvodu predčasnosti.

4. Napadnutým uznesením z 30. septembra 2023 bola podľa § 197 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku vec podozrenia zo spáchania úmyselného prečinu neoprávneného podnikania podľa § 251 ods. 1 Trestného zákona odmietnutá, pretože nie je dôvod na začatie trestného stíhania alebo na postup podľa § 197 ods. 2 Trestného poriadku. Vyhodnotením vyšetrovacieho spisu a vykonaného policajného preverovania dospel policajt k záveru, že neboli naplnené všetky povinné znaky skutkovej podstaty úmyselného prečinu neoprávneného podnikania podľa § 251 ods. 1 Trestného zákona ani žiadneho iného trestného činu uvedeného v osobitnej časti Trestného zákona. Z realizovaných výsluchov ([REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]) nebolo zistené protiprávne konanie podozrivých osôb, pričom nákup dielov zo [REDAKOVANÉ] podozrivé osoby vysvetlili logickým spôsobom aj vzhľadom na ich pracovné zaradenie v ich aktuálnom zamestnaní a súčasne vysvetlili, akým spôsobom a kde nakladali s nakúpenými vecami od uvedenej spoločnosti. Skutočnosť, že v priestoroch garáže a príľahlých plochách parkovali vozidlá uvedené oznamovateľom, nezakladá trestnoprávnu zodpovednosť podozrivých osôb.

5. Prokurátor okresnej prokuratúry napadnutým uznesením z 2. novembra 2023 sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu povereného príslušníka Policajného zboru ako nedôvodnú zamietol podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. V danej veci absentuje tak objektívna, ako aj subjektívna stránka trestného činu neoprávneného podnikania. Žiadnym z dôkazov nie je preukázané, že podozriví v predmetných priestoroch vykonávajú podnikanie, t. j. sústavnú činnosť vykonávanú samostatne podnikateľom vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť pre účely dosiahnutia zisku. Podozriví vo svojich výpovediach logicky a zrozumiteľne vysvetlili, čo v predmetných garážach vykonávajú, pričom ani fotografie predložené sťažovateľom nedokazujú, že ide o sústavnú činnosť s cieľom dosiahnutia zisku. Príležitostná oprava áut v garáži (činnosť, ktorú vykonáva množstvo ľudí na území Slovenskej republiky) nenapĺňa objektívnu, ako ani subjektívnu stránku trestného činu neoprávneného podnikania. K výhradám sťažovateľa o nedostatočnom objasnení skutkového stavu veci prokurátor uviedol, že v zmysle zásady voľného hodnotenia dôkazov je policajt pri hodnotení dôkaznej situácie a rozsahu vykonaných dôkazov samostatný. Zákon mu neurčuje a ani nemôže určiť konkrétne pravidlá, podľa ktorých by sa malo postupovať pri určení rozsahu dokazovania alebo pri hodnotení obsahu dôkazov, prípadne ich vzájomnej súvislosti. Policajt po vykonaní logických úsudkov v kontexte všetkých vo veci zistených skutočností správne dospel k vydaniu uznesenia o odmietnutí veci a vyjadril sa ku všetkým relevantným aspektom trestného oznámenia sťažovateľa.

III.

Argumentácia sťažovateľa

6. Podľa sťažovateľa napadnuté rozhodnutia sú nepreskúmateľné, pretože v nich nie sú uvedené skutočnosti podstatné pre rozhodnutie, ktoré sa považujú za dokázané, ani dôkazy, o ktoré sa skutkové zistenia opierajú, a z ich odôvodnení nie sú zrejmé úvahy, ktorými sa okresné riaditeľstvo a okresná prokuratúra spravovali pri hodnotení vykonaných dôkazov.

7. Pre náležité zistenie skutkového stavu orgány činné v trestnom konaní považovali ako postačujúce iba vypočutie podozrivých osôb, ktorých výpovede hodnotili tak, že „vo svojich výpovediach logicky a zrozumiteľne vysvetlili, čo v predmetných garážach vykonávajú“, pričom v odôvodnení napadnutých uznesení absentuje úvaha policajta a prokurátora, v čom je výpoveď podozrivých logická a zrozumiteľná. Orgány činné v trestnom konaní nevykonali návrhy sťažovateľa na vykonanie neodkladných úkonov a v napadnutých rozhodnutiach absentuje akákoľvek zmienka, ako sa s týmito návrhmi vysporiadali.

8. V dôsledku nezaoberania sa otázkou, koho motorové vozidlá (navyše bez evidenčných čísiel, čo už samo osebe vzbudzuje podozrenie) a z akého dôvodu, resp. za akých finančných podmienok parkujú podozriví v garáži a na príľahlom pozemku, ako aj nepreverením, na aký účel boli použité náhradné diely, ktoré podozriví nakúpili od svojho zamestnávateľa, a či podozrivý [REDAKOVANÉ] tieto náhradné diely skutočne použil výlučne iba na opravu svojho vozidla a vozidla dcéry podozrivej, sú napadnuté rozhodnutia nedostatočne odôvodnené, svojvoľné, arbitrárne, nedávajúce odpoveď na podstatu veci, predčasné, a tým nezákonné a ústavne neudržateľné.

9. Orgánmi činnými v trestnom konaní nebola vôbec skúmaná objektívna stránka trestného činu neoprávneného podnikania, ani jeho subjektívna stránka, z napadnutých uznesení sa nedá zistiť, ako dospeli k záveru, že podozriví nevykonávajú sústavnú činnosť s cieľom dosiahnutia zisku. Vzhľadom na okolnosti (najmä prítomnosť vozidiel bez evidenčných čísiel) výlučne výsluchom podozrivých nemožno zistiť skutkový stav veci, o ktorom by neboli dôvodné pochybnosti.

10. Záver policajta, že nebolo zistené protiprávne konanie podozrivých osôb, možno považovať za prekvapivý a arbitrárny. Vôbec totiž nevyplýva z dôkazov vykonaných v rámci postupu pred začatím trestného stíhania a nie je zrejmé, z akých skutkových zistení bol vyvodený. Arbitrárnosť spôsobuje nepresvedčivé odôvodnenie.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

IV.1. K napadnutému uzneseniu policajta:

11. Pri prerokovaní tejto časti sťažnosti ústavný súd vychádzal z princípu subsidiarity vyplývajúceho z čl. 127 ods. 1 ústavy, ktorý spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a podľa svojej povahy ani nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy predstavuje *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú.

12. Vzhľadom na to, že na preskúmanie postupu a napadnutého uznesenia policajta bol na základe sťažnosti sťažovateľa povolaný prokurátor okresnej prokuratúry ako nadriadený orgán, ktorého právomoc predchádza právomoci ústavného súdu, ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“; obdobne napr. IV. ÚS 405/04, III. ÚS 133/05, III. ÚS 290/06, III. ÚS 288/07, III. ÚS 208/08, III. ÚS 72/09, III. ÚS 165/2013).

IV.2. K napadnutému uzneseniu prokurátora okresnej prokuratúry:

13. Skutkové a právne závery orgánov verejnej moci rozhodujúcich o právnych prostriedkoch nápravy a ochrany práv a slobôd fyzických osôb a právnických osôb môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňovateľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody zaručeného v ústave alebo v medzinárodných zmluvách o ľudských právach a základných slobodách (III. ÚS 38/05, III. ÚS 278/06).

14. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti, ktorej rozsahom a dôvodmi je ústavný súd podľa § 45 zákona o ústavnom súde viazaný, označil ako referenčné len ustanovenia ústavy a listiny zakotvujúce základné právo na inú právnu ochranu majúce procesnú povahu. Nežiada prieskum napadnutého uznesenia prokurátora z pohľadu základných práv hmotnej povahy, ktorých ochrana v obdobných prípadoch vyžaduje primerané zisťovanie, či štát splnil svoj pozitívny záväzok chrániť hmotné základné práva prostriedkami trestného práva.

15. Ústavný súd konštatuje, že záver prokurátora o absencii trestnoprávneho rozmeru konania podozrivých v predmetnej veci podopretý relevantnými právnymi úvahami (nadväzujúci na dôvody rozhodnutia policajta opierajúce sa o obsah výpovedí podozrivých, relevantnú právnu úpravu a judikatúru trestných súdov) je dostatočne odôvodnený a ústavne udržateľný. V tejto súvislosti ústavný súd akcentuje, že mu neprináleží vyjadrovať sa k právnej podstate skutočností, na podklade ktorých v danom prípade nebola vyvedená žiadna trestnoprávna zodpovednosť voči konkrétnej osobe a v naznačenom smere, ani hodnotiť a ani „vážiť“ jednotlivé argumenty s cieľom skúmať ich dôvodnosť, resp. to, či sú postačujúce na záver o trestnoprávnej zodpovednosti akejkoľvek osoby a pre akýkoľvek trestný čin. Úlohou ústavného súdu ako nezávislého orgánu ochrany ústavnosti je skúmať iba ústavné požiadavky na postup orgánov verejnej moci a z nich vyplývajúce závery vyjadrené v jednotlivých individuálnych právnych aktoch z pohľadu toho, či neprekračujú rámec ich ústavnej udržateľnosti v konfrontácii so skutkovými a právnymi okolnosťami tej-ktorej veci. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd nepovažoval postup prokurátora, ktorý, konštatujúc nenaplnenie objektívnej a subjektívnej stránky prečinu neoprávneného podnikania, nevzhladol v danom prípade dôvod na zásah orgánov činných v trestnom konaní za svojvoľný či arbitrárny.

16. V širších súvislostiach (uvádzaných sťažovateľom v jeho trestnom oznámení) ústavný súd poukazuje na to, že trestné právo je prostriedkom *ultima ratio* (ide o poslednú a najkrajnejšiu možnosť), čo sa podľa právnej teórie, ako aj súdnej praxe chápe aj ako zásada pomocnej úlohy trestnej represie (zásada subsidiarity). Podľa tejto zásady má byť trestné právo použité len ako najkrajnejší prostriedok a len pri typovo najzávažnejších porušeníach spoločenských vzťahov, záujmov a hodnôt, teda len tam, kde iné možnosti, hlavne prostriedky ostatných právnych odvetví, nie sú dostatočné, teda už boli vyčerpané, sú neúčinné alebo zjavne nie sú vhodné.

17. Navyše, právo na vznesenie obvinenia a trestné stíhanie inej osoby na základe podaného trestného oznámenia alebo na podanie obžaloby proti nej na súde prokurátorom nie je súčasťou základného práva na súdnu a inú právnu ochranu (napr. II. ÚS 42/00, II. ÚS 238/02, III. ÚS 198/03). Oznamovateľ nemá ústavou zaručené základné právo, aby na podklade jeho trestného oznámenia bolo určité konanie kvalifikované ako trestný čin a vznesené obvinenie konkrétnej osobe. Posúdenie, či je dôvod na začatie trestného stíhania, je vo výlučnej právomoci orgánov činných v trestnom konaní. Ústavnému súdu ako nezávislému súdnemu orgánu ochrany

ústavnosti nepatrí preskúmať ich rozhodnutia a postupy, pokiaľ namietané porušenie zákonnosti nemá súčasne za následok aj porušenie základného práva alebo slobody.

18. Vymedzenie trestného činu, stíhanie páchatel'a a jeho potrestanie je vecou vzťahu medzi štátom a páchatel'om trestného činu. Štát prostredníctvom svojich orgánov rozhoduje podľa pravidiel trestného konania o tom, či bol trestný čin spáchaný a kto ho spáchal. Účelom tohto procesu je prioritne osvedčenie tohto vzťahu medzi páchatel'om a štátom a ochrana celospoločenských hodnôt, a nie bezprostredná ochrana individuálnych subjektívnych hmotných práv oznamovateľa trestného činu (IV. ÚS 55/09, IV. ÚS 180/09).

19. Kvalita odôvodnenia napadnutého uznesenia v spojení s dôvodmi jemu predchádzajúceho uznesenia policajta je z hľadiska ústavných požiadaviek na odôvodnenia rozhodnutí orgánov verejnej moci dostatočná. Policajt v napadnutom uznesení odcitoval výpovede [REDAKOVANÉ], aj [REDAKOVANÉ], ktorí vysvetlili skutočnosti, o ktoré sa skutkovo opieralo trestné oznámenie sťažovateľa, tým, že sú obaja zamestnaní u iného zamestnávateľa, ktorého obsah činnosti zahŕňa aj servis motorových vozidiel. Na to policajt poukázal a stručne zdôvodnil, že predmetné vysvetlenia sú logické, nevzbudzujúce pochybnosti. Ak následne prokurátor v napadnutom uznesení vyhodnotil, že samostatné vykonávanie sústavnej činnosti podozrivými v garáži je nepreukázané a v tomto smere vyhodnotil aj sťažovateľom predložené fotografie, z pohľadu požiadaviek na odôvodnenie ide o postačujúcu úroveň.

20. Po preskúmaní napadnutého uznesenia a postupu prokurátora okresnej prokuratúry ústavný súd nezistil ich relevantnú súvislosť so sťažovateľom namietaným porušením práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 36 ods. 1 listiny, čo zakladá dôvod odmietnutia ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. februára 2024

Robert Šorl
predseda senátu